

לימוד עם אמירת ספר תהלים

הציבור מוזמן לשיעור זום שבועי
ביום ראשון 8-9 בערב

נקרא את המזמורים, ננתח את המבנה ואת המסרים שלהם
לפי הפרשנות ההקשרית, כולל הקשרם בספר תהלים ומקבילות
בשאר ספרי המקרא.
נשלב תפילות, תובנות ומסרים מהמזמורים
לתקופה של "חרבות ברזל"

באתר נמצא חומר רב
לאמירת ולהוראת ספר תהלים
www.tehillim.org.il

מפי דר' בני גזונדהייט

השיעורים מוקדשים
לחיילי צבא ההגנה לישראל
העומדים על משמר ארצנו
בשיתוף עם קתדרה מתנסס גוש עציון

כניסה חופשית

<https://us02web.zoom.us/j/5183561136?pwd=bHJLSmVoc0pPSW81Q1ZkVm0rQUZWZz09>

תפילה לחיילי צה"ל

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את חילי צבא
ההגנה לישראל ואנשי כחות הבטחון, העומדים על משמר ארצנו
וערי אלהינו, מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים, ומן הים הגדול עד
לבוא הערבה, ביבשה באויר ובים.

יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו נגפים לפניהם! הקדוש ברוך הוא
ישמר ויציל את חילינו מפל צרה וצוקה, ומפל נגע ומחלה, וישלח
ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. ידבר שונאינו תחתיהם, ויעטרם
בכתר ישועה ובעטרת נצחון. ויקים בהם הכתוב: "כי ה' אלהיכם
ההלך עמכם, להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם" ונאמר: אמן.

ספר תהלים כספר

מבנה ומשמעות של ספר תהלים
על פי הפרשנות ההקשרית

בני גזונדהייט

הסיפור של מזמורים ק"א-ק"ה

חזרת מלכות בית דוד (ק"א), חזרה מהגלות והחורבן (ק"ב), עולם חדש
(ק"ג-ק"ד), הבשורה לישראל ולעולם (ק"ה-ק"ו), שיבת ציון (ק"ז)

עיון בהקשרים שונים
=> פורמטים שונים

Textuality

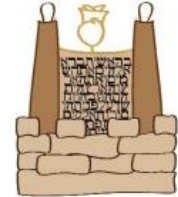
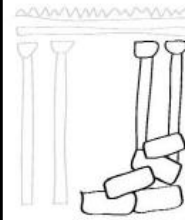
Contextuality

Intertextuality

www.tehillim.org.il

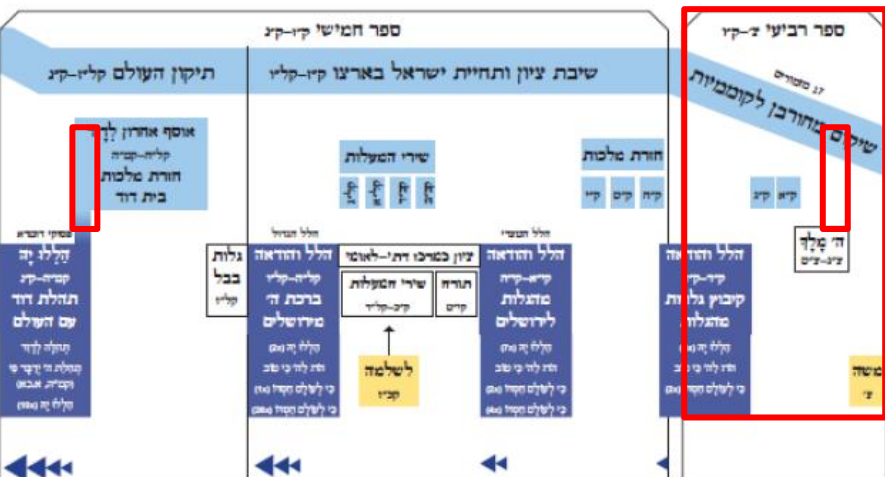
beni.gesundheit@tehillim.org.il

ספר תהלים כספר • תוכן, מבנה ומשמעות

חלק שני (צ-קט) – שיבת ציון, חזרת מלכות דוד וגאולת העולם

חלק ראשון (א-פ"ט) – מלכות בית דוד בימי בית ראשון

ברוך ה' אלהי ישראל
 מתינן
 סבין
 ירושלים
 תללו יה
 קלי"ב

ברוך ה' אלהי ישראל
 מן העולם ועד העולם
 ואמר כל העם
 אמנו
 תללו יה
 קלי"ב

ברוך ה' אלהי ישראל
 עשה נפלאות לבדו:
 וברוך עם כבודו
 לעולם
 וישאל כבודו את כל הארץ
 אמנו ואמנו
 קלו תפלות דוד בן ישי
 קט, י"ח-כ

ברוך ה' אלהי ישראל
 מן העולם ועד העולם
 אמנו ואמנו
 כבוד יה

קמ"ה

צ"ב

ע"ט

נ"א

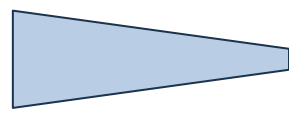
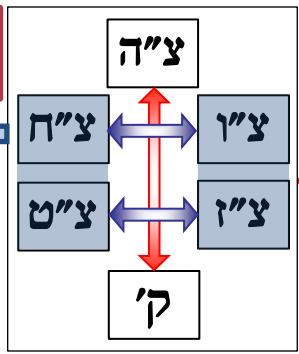
א'–ב'

ספר שלישי

זוהיה בספרד חכם גדול וחסיד וזה המזמור היה עליו קשה ולא היה קורא אותו ולא היה יכול לשמוע בעבור כי זה המשורר ידבר כנגד השם הנכבד קשות" (ראב"ע ורד"ק תהלים פ"ט, ב)

ספר רביעי

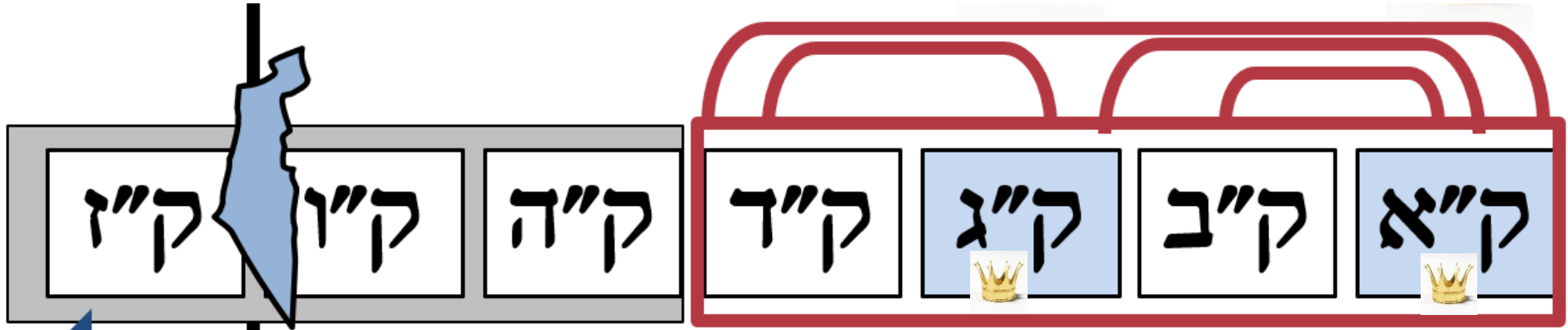

ספר חמישי

כת"י קויפמן בשבת היו אומרים 'מזמור שיר ליום השבת' - משנה תמיד ז', ד: "בשבת היו אומרים 'מזמור שיר ליום השבת' - מזמור שיר לעתיד לבא ליום שכולו שבת מנוחה לחיי העולמים"

מדברי חז"ל: מדרש תהלים (מזמור צ'): "אחד עשר מזמורים אמר משה כנגד אחד עשר שבטים, [ואלו הן]: 'תפלה למשה איש הא-להים'...אמר ר' יהושע בן לוי: עד כאן שמעתי, מכאן ואילך את חושב לעצמך" [ילקו"ש יוזאת הברכה]: "...מכאן ואילך שב ופשוט לעצמך"]; ראו רש"י, רד"ק, ועוד.

הָלוֹהִי הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	הָלוֹהִי הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	הוֹדוּ לַה' קְרְאוּ בְשֵׁמוֹ	בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת ה'	לְדוֹד בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת ה' (2x)
יִדְוֵהוּ לַה' חֲסֵדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם: (4x)	לְהַדוֹת לִשְׁם קְדוֹשׁ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֲלֹתָיִךְ: בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמֵר כָּל הַעַם אָמֵן הָלוֹהִי:	הָלוֹהִי:	בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת ה' הָלוֹהִי:	בְּרַכּוּ ה'... בְּרַכּוּ ה'... בְּרַכּוּ ה'... בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת ה'

שִׁבְתָּ צִיּוֹן שָׁלֵם
הָעֵנִי, עִם יִשְׂרָאֵל
וְהָעַמִּים

דוֹד עִם עֲצֻמוֹ,
בְּבֵיתוֹ וּבְעִיר ה'

מַלְכוּת דוֹד וּבְנֵי יְרוּשָׁלַיִם

סְמִיכוֹת הַמְזֻמָּר בְּסֵפֶר תְּהִלִּים

ק"ד, לג-לה: **אֲשִׁירָה** לַה' בְּחַיֵּי
אֲזַמְּרָה לַאֱלֹהֵי בְּעוֹדֵי... יִתְּמוּ חַטָּאִים
מִן הָאָרֶץ וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינָם ...

ק"א, א.ח: לְדוֹד מְזֻמָּר חֲסֵד וּמִשְׁפָּט **אֲשִׁירָה**
לְךָ ה' **אֲזַמְּרָה**... לְבַקְרִים אֲצַמִּית כָּל רָשָׁעִי
אָרֶץ לְהַכְרִית מֵעִיר ה' כָּל פְּעֻלֵי אָוֶן:

מזמור ק"ה (פתיחה)

א הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ
הוֹדִיעוּ בְעַמִּים עֲלִילוֹתָיו:
ב שִׁירוּ-לוֹ זַמְרוּ-לוֹ
שִׁיחוּ בְכָל-נַפְלְאוֹתָיו:
ג הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ
יִשְׁמַח לֵב וּמִבְקֵשֵׁי יְהוָה:

מזמור ק"ד (סוף)

לג אֲשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיֵּי
אֲזַמְרָה לַאלֹהִי בְעוֹדֵי:
לד יַעֲרֹב עָלָיו שִׁיחֵי
אנכי אֲשַׁמַּח בִּיהוָה:
לה יִתְמוּ חַטָּאִים וּמִן-הָאָרֶץ
וְרָשָׁעִים וְעוֹד אֵינָם
בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת-יְהוָה
הַלְלוּיָהּ:

Con-textuality

ישעיהו ס"ה, יז-יט: כִּי הִנְנִי בּוֹרֵא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וָאָרֶץ חֲדָשָׁה וְלֹא תִזְכְּרֶנָּה הָרָא שְׁנוֹת וְלֹא
תַעֲלִינָה עַל לֵב: כִּי אִם שִׁישׁוּ וְגִילוּ עַד־יְעַד אֲשֶׁר אֲנִי בּוֹרֵא כִּי הִנְנִי בּוֹרֵא אֶת יְרוּשָׁלַם גִּילָה
וְעַמָּה מְשׁוֹשׁ: וְגִלְתִּי בִירוּשָׁלַם וְשִׁשְׁתִּי בְעַמִּי וְלֹא יִשְׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל בְּכִי וְקוֹל זַעֲקָה:

מבואר ק"א

א לרדו מסוד
 ב טקס ומשקם אשכנזי
 ג אשכנזיה בנודד תמים
 ד אשכנזי בתם לבני
 ה לא אשכנזי לעני עמי דבך גלגלתי
 ו לבב עמך יסוד חכמי
 ז מלשמי בסתר רדשו
 ח גבה עינים קדמך לבב
 ט עמי בנאמני ארץ לשובת עשרי
 י לא ישוב בשרי עמי עשה רחמי
 יא לשובת עשרי בל רשמי ארץ
 יב לשובת עשרי בל רשמי ארץ

מקורות
 א - רדו מסוד
 ב - טקס ומשקם אשכנזי
 ג - אשכנזיה בנודד תמים
 ד - אשכנזי בתם לבני
 ה - לא אשכנזי לעני עמי דבך גלגלתי
 ו - לבב עמך יסוד חכמי
 ז - מלשמי בסתר רדשו
 ח - גבה עינים קדמך לבב
 ט - עמי בנאמני ארץ לשובת עשרי
 י - לא ישוב בשרי עמי עשה רחמי
 יא - לשובת עשרי בל רשמי ארץ
 יב - לשובת עשרי בל רשמי ארץ

מקורות
 א - רדו מסוד
 ב - טקס ומשקם אשכנזי
 ג - אשכנזיה בנודד תמים
 ד - אשכנזי בתם לבני
 ה - לא אשכנזי לעני עמי דבך גלגלתי
 ו - לבב עמך יסוד חכמי
 ז - מלשמי בסתר רדשו
 ח - גבה עינים קדמך לבב
 ט - עמי בנאמני ארץ לשובת עשרי
 י - לא ישוב בשרי עמי עשה רחמי
 יא - לשובת עשרי בל רשמי ארץ
 יב - לשובת עשרי בל רשמי ארץ

מקורות
 א - רדו מסוד
 ב - טקס ומשקם אשכנזי
 ג - אשכנזיה בנודד תמים
 ד - אשכנזי בתם לבני
 ה - לא אשכנזי לעני עמי דבך גלגלתי
 ו - לבב עמך יסוד חכמי
 ז - מלשמי בסתר רדשו
 ח - גבה עינים קדמך לבב
 ט - עמי בנאמני ארץ לשובת עשרי
 י - לא ישוב בשרי עמי עשה רחמי
 יא - לשובת עשרי בל רשמי ארץ
 יב - לשובת עשרי בל רשמי ארץ

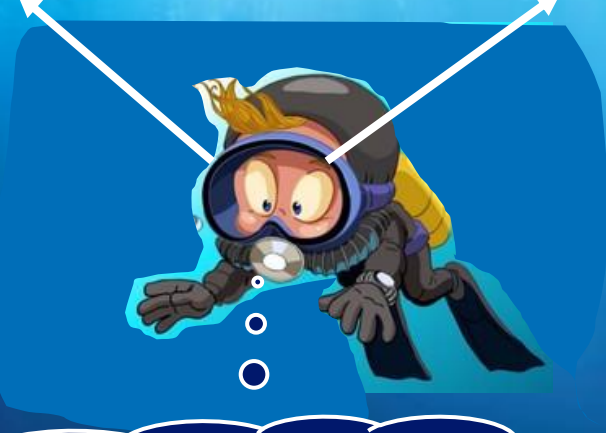
מקורות
 א - רדו מסוד
 ב - טקס ומשקם אשכנזי
 ג - אשכנזיה בנודד תמים
 ד - אשכנזי בתם לבני
 ה - לא אשכנזי לעני עמי דבך גלגלתי
 ו - לבב עמך יסוד חכמי
 ז - מלשמי בסתר רדשו
 ח - גבה עינים קדמך לבב
 ט - עמי בנאמני ארץ לשובת עשרי
 י - לא ישוב בשרי עמי עשה רחמי
 יא - לשובת עשרי בל רשמי ארץ
 יב - לשובת עשרי בל רשמי ארץ

מקורות
 א - רדו מסוד
 ב - טקס ומשקם אשכנזי
 ג - אשכנזיה בנודד תמים
 ד - אשכנזי בתם לבני
 ה - לא אשכנזי לעני עמי דבך גלגלתי
 ו - לבב עמך יסוד חכמי
 ז - מלשמי בסתר רדשו
 ח - גבה עינים קדמך לבב
 ט - עמי בנאמני ארץ לשובת עשרי
 י - לא ישוב בשרי עמי עשה רחמי
 יא - לשובת עשרי בל רשמי ארץ
 יב - לשובת עשרי בל רשמי ארץ

Intertextuality

Contextuality

גל עיני ואפיטה נפלאות מתורתך:
 (תהלים קי"ט, יח)

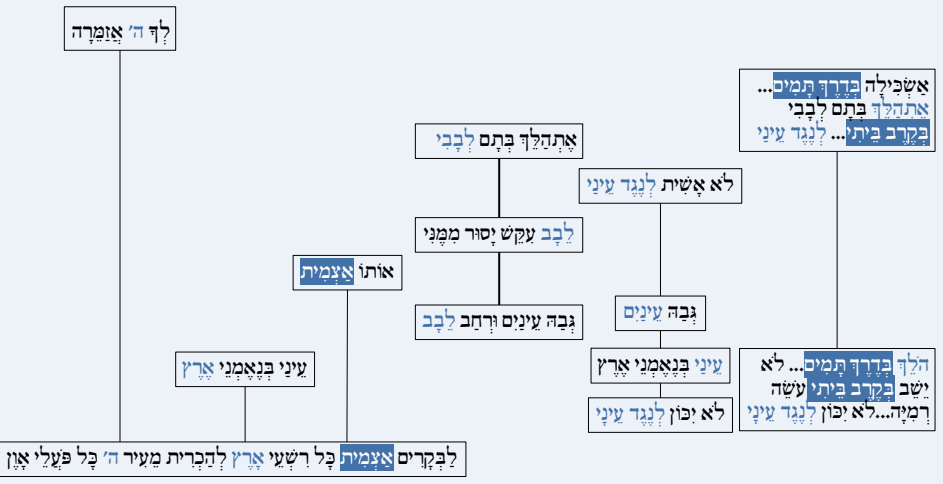
מזמור ק"א

- א לְדוֹד מְזוֹמֹר
 חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה
 ב אֲשִׁכִּילָה בְּדֶרֶךְ תְּמִים
 אֶתְהַלֵּךְ בְּתֵם לִבִּי
 ג לֹא אֲשִׁית לִנְגַד עֵינַי דְּבַר בְּלִיעַל
 עֲשָׂה סֻטִים שְׁנֵאתַי לֹא יִדְבַק בִּי
 ד לִבִּי עֲקַשׁ יְסוּר מִמֶּנִּי
 רַע לֹא אֲדַע
 ה מִלְשֹׁנִי בִסְתֵר רַעוּהוּ
 גְבוּהַ עֵינַיִם וְרַחֵב לִבִּי
 ו עֵינַי בְּנֶאֱמָנִי אֶרְצֵן לְשִׁבְתַּת עַמִּדִי
 לֹא יֵשֵׁב בְּקִרְבִּי בֵּיתִי עֲשֵׂה רַמְיָהוּ
 ז לֹא יֵשֵׁב בְּקִרְבִּי בֵּיתִי עֲשֵׂה רַמְיָהוּ
 ח לְבַקְרִים אֲצַמִּית כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ
 לְהַכְרִית מַעִיר ה' כָּל פְּעֻלֵי אֹן
 לְהַכְרִית מַעִיר ה' כָּל פְּעֻלֵי אֹן

לבו לדרך תמים
 דוד מכון את

דוד מחזק את
 אנשיו וירחיק
 רשעים מהעולם

חלוקת המזמור ושירשורים פנימיים

סמיכות המזמור בספר תהלים

פ"ט, כ.ד. טו. חסד: ה' עולם אשירה... נשבעתי לך... צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך:

ק"א, א: לדוד
 מזמור חסד
 ומשפט אשירה

צ"ג, יג: לפני ה' כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים באמתו:
 צ"ג, ב: ונערפל סביביו צדק ומשפט מכון כסאו:
 צ"ג, ח: שמעה ותשמח ציון ותגלגלה בנות יהודה למען משפטך ה':
 צ"ח, ט: לפני ה' כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים במישרים:
 צ"ט, ד: ועז מלך משפט אהב אתה כוננת מישרים משפט וצדקה ביעקב אתה עשית:

ק, ה: כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דר דר אמונתו

צ"ב, ח: ויצונו כל פעלי און... ותפרדו את אונם וברעתם צמיאתם יצמיאתם ה' אלהינו
 צ"ד, ד.ח.טו.כג: יתאמר כל פעלי און... וכסילים מתי תשכילו... מי יתיצב לי עם פעלי און... וישב עליהם עתק יתאמר כל פעלי און:
 ק"א, ח: לבקרים אצמית כל רשעים מתי מעיר ה' כל פעלי און

צ"ב, ח: בפרח רשעים כמו עשב ויצונו כל פעלי און... ותפרדו און להשמדם עדי עד... יתפרדו כל פעלי און:
 צ"ד, ג-ד: עד מתי רשעים ה' עד מתי רשעים יעלו: ויבועו ידברו עתק יתאמר כל פעלי און:

מ"ח, ט: פאשר שמענו בן ראינו בעיר ה' צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה:
 ק"א, ח: לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעיר ה' כל פעלי און

י"ח, מא (שמ"ב כ"ב, מא): ואיבי נתתה לי ערף ומשנאי אצמיתם:
 ק"א, ח: מלשני בסתר רעהו אותו אצמית... לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעיר ה' כל פעלי און:

ק"א, ו: עני בנאמני ארץ לשבת עמדי הלך בדרך תמים הוא ישרתני:
 ק"ג, כא: ברכו ה' כל צבאיו משרתיו עשי רצונו:
 ק"ד, ד: עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט:

ק"א, א.ח: לדוד מזמור חסד ומשפט אשירה לך ה' אומר... לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעיר ה' כל פעלי און:
 ק"ד, לג-לה: אשירה לה' בחי אצמיר... לאלהי בעודי... יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם...

קשרים עם ספרים אחרים

בראשית ו', ט: אלה תולדות נח איש צדיק תמים היה בדתו את האלהים התהלך נח: בראשית י"ז, א: ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים ויגא ה' אל אברהם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים:

ק"א, ב: אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתה לך בתם ללבי בקרב ביתי:

ק"א, ב: אתה לך בתם ללבי בקרב ביתי:

מלכים א ט', ט: ואתה אם תלך לפני פאשר תלך דוד אביו בתם ללבי ובישר לעשות ככל אשר צויתיו חקי ומשפטי תשמר:

ק"א, א: לדוד מזמור חסד ומשפט אשירה לך ה' אומר:

ירמיהו ט', כג: כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי כי אני ה' עשה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה תפצתי נאם ה': הושע י"ב, ז: ואתה באלהיך תשוב חסד ומשפט שמר וקנה אל אלהיך תמיד:

ק"א, ב.ד.ה: אשכילה בדרך תמים... אתה לך בתם ללבי בקרב ביתי... ללב עקש יסור ממני... הלך בדרך תמים הוא ישרתני:

משלי י, ט: הולך בתם ללבי בטח ומעשור דרכיו וידע: משלי כ"ח, ו: טוב רש הולך בתמו מעש דרכים והוא עשיר: משלי כ"ח, יח: הולך תמים יושע ונעקש דרכים יפול באחת:

ק"א, ב.ד: אשכילה בדרך תמים... ללב עקש יסור ממני...

משלי י"א, כ: תועבת ה' עקשי לב ורצונו תמימי דרך:

ק"א, ה: גבה עינים ורחב ללב אתו לא אוכל:

משלי כ"א, ד: רום עינים ורחב לב נר רשעים חטאת:

מ"ח, ט: פאשר שמענו בן ראינו בעיר ה' צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה: ק"א, ח: לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעיר ה' כל פעלי און:

ישעיהו ס', יד: והלכו אליך שחוח בני מעניד והשתחוו על פפות רגליך כל בנאציד וקראו לך עיר ה' ציון קדוש ישראל:

מוזמורים ק"א - ק"ד • חזרת מלכות דוד בימי שיבת ציון כבסיס למלכות ה'

לחזור תיאור חזונו ומיטת של קבלת מלכות ה' בידי ישראל והימנים במקרים הקדומים (ג'ה"ק). פרקים אלה ממוחישים את התהליך דוד המלך כביכול מבקש למחוק את מלכות ה' בגבולות המלכות שלו ולחזמנות את חרשנו מינה ה' (ק"א), וכן האורה משנשן שחזור מרלכות לארץ ישראל - עוסק בבנין ציון (ק"ב). המשרדר שמח על תחילת דוד ומודה לה' על הגלות מלכותו בויעל (ק"ג), אשר עובר לתוארו נפלא על חבוייה כלה עם תקיון העולם בסמוך (ק"ד הילוך).

ק"א	ק"ב	ק"ג	ק"ד
<p>ק"א (א) לך דוד מוזמר (ב) חסדו ימלאני אשירה (ג) אשירה לך דודך תמים (ד) אחרתך ביום לבבי (ה) לא אשירה לך עד עמי (ו) עשרה סמים אשמהתי (ז) לבב ישעי לך סופני (ח) רע לא יבדדני (ט) מלכותי בשרתי כרתתי (י) אמת לא אפלה (יא) לשבת אשמהתי (יב) המלך דודך תמים (יג) אלהי ספרים בתי (יד) דבר ישרים (טו) דבר ישרים (טז) לבקרים אצמית כל רשעי ארץ (יז) חכרתו מיני כל פלילי ארץ (יח) לבות ארץ ויהוים</p>	<p>ק"ב (א) תפלה לפני כי ירשנו (ב) כי נשמעת תפילתי (ג) אל חסדך פניו מפני (ד) פיוס אחרת מיר אצתי (ה) כי רבנו בעיני ימי (ו) הנהיב נשיתי לפני (ז) סופתי אצמתי (ח) צדוית יקראת מדבר (ט) חסדתי אנהיב פסול בדרך על נג (י) כל היום חסדתי אצתי (יא) כי אפיר פלחם אצתי (יב) לפני אצמתי וישל כני (יג) לפני אצמתי וישל כני (יד) ויני פניש אביש (טו) ויני פניש אביש (טז) ויני פניש אביש (יז) ויני פניש אביש (יח) ויני פניש אביש (יט) ויני פניש אביש (כ) ויני פניש אביש (כא) ויני פניש אביש (כב) ויני פניש אביש (כג) ויני פניש אביש (כד) ויני פניש אביש (כה) ויני פניש אביש (כו) ויני פניש אביש (כז) ויני פניש אביש (כח) ויני פניש אביש (כט) ויני פניש אביש (ל) ויני פניש אביש</p>	<p>ק"ג (א) לך דוד ברכי נפשי את ה' (ב) ברכי נפשי את ה' (ג) ברכי נפשי את ה' (ד) ואל תשכחני כל ימי ימי (ה) ואל תשכחני כל ימי ימי (ו) ואל תשכחני כל ימי ימי (ז) ואל תשכחני כל ימי ימי (ח) ואל תשכחני כל ימי ימי (ט) ואל תשכחני כל ימי ימי (י) ואל תשכחני כל ימי ימי (יא) ואל תשכחני כל ימי ימי (יב) ואל תשכחני כל ימי ימי (יג) ואל תשכחני כל ימי ימי (יד) ואל תשכחני כל ימי ימי (טו) ואל תשכחני כל ימי ימי (טז) ואל תשכחני כל ימי ימי (יז) ואל תשכחני כל ימי ימי (יח) ואל תשכחני כל ימי ימי (יט) ואל תשכחני כל ימי ימי (כ) ואל תשכחני כל ימי ימי (כא) ואל תשכחני כל ימי ימי (כב) ואל תשכחני כל ימי ימי (כג) ואל תשכחני כל ימי ימי (כד) ואל תשכחני כל ימי ימי (כה) ואל תשכחני כל ימי ימי (כו) ואל תשכחני כל ימי ימי (כז) ואל תשכחני כל ימי ימי (כח) ואל תשכחני כל ימי ימי (כט) ואל תשכחני כל ימי ימי (ל) ואל תשכחני כל ימי ימי</p>	<p>ק"ד (א) ברכי נפשי את ה' (ב) ברכי נפשי את ה' (ג) ברכי נפשי את ה' (ד) ברכי נפשי את ה' (ה) ברכי נפשי את ה' (ו) ברכי נפשי את ה' (ז) ברכי נפשי את ה' (ח) ברכי נפשי את ה' (ט) ברכי נפשי את ה' (י) ברכי נפשי את ה' (יא) ברכי נפשי את ה' (יב) ברכי נפשי את ה' (יג) ברכי נפשי את ה' (יד) ברכי נפשי את ה' (טו) ברכי נפשי את ה' (טז) ברכי נפשי את ה' (יז) ברכי נפשי את ה' (יח) ברכי נפשי את ה' (יט) ברכי נפשי את ה' (כ) ברכי נפשי את ה' (כא) ברכי נפשי את ה' (כב) ברכי נפשי את ה' (כג) ברכי נפשי את ה' (כד) ברכי נפשי את ה' (כה) ברכי נפשי את ה' (כו) ברכי נפשי את ה' (כז) ברכי נפשי את ה' (כח) ברכי נפשי את ה' (כט) ברכי נפשי את ה' (ל) ברכי נפשי את ה'</p>

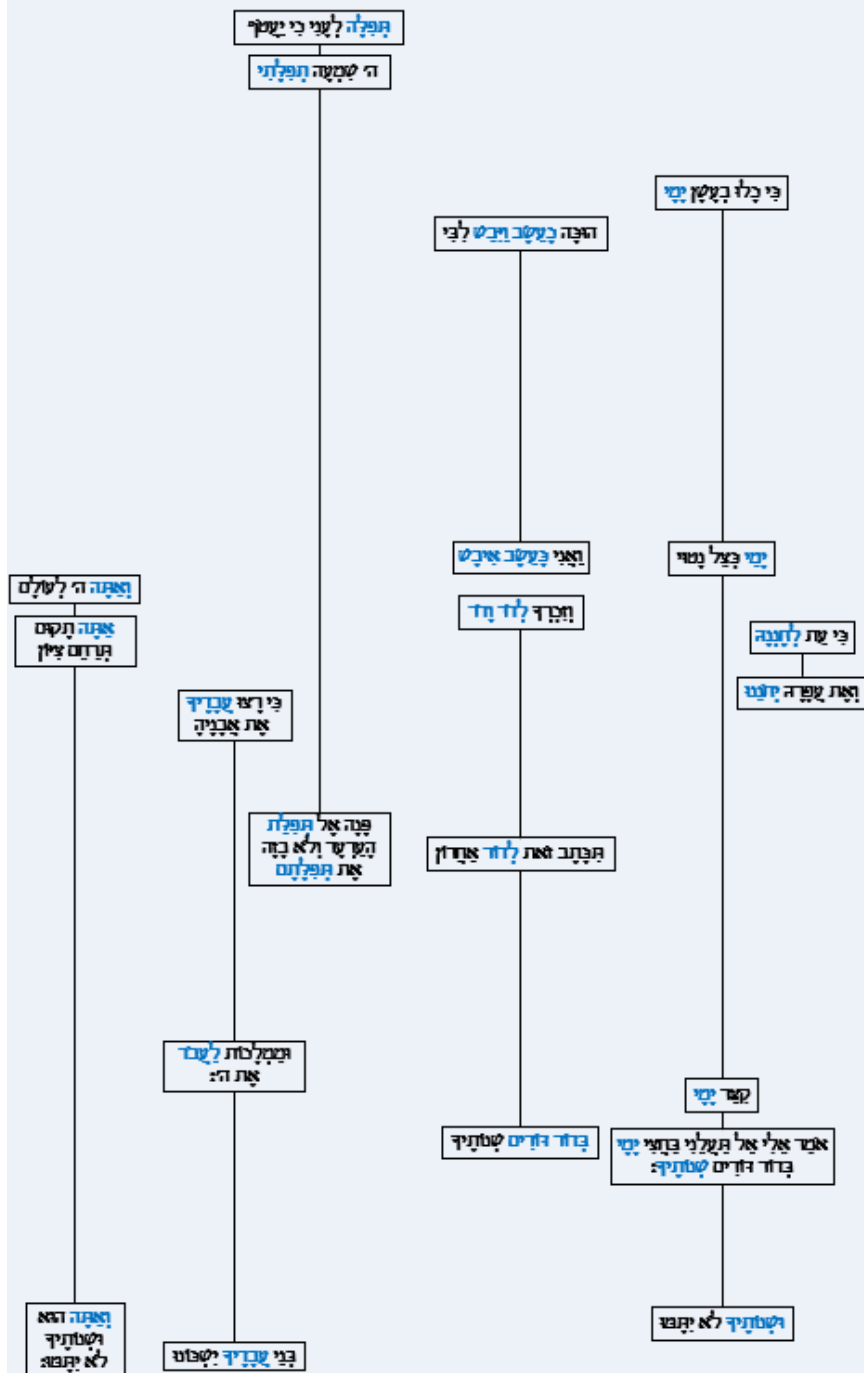
בזר ה' (טו) ימלאני אשירה...
 עם מלי ארץ (טו) ימלאני אשירה...
 ק"א (א) לך דוד מוזמר...
 ק"ב (א) תפלה לפני כי ירשנו...
 ק"ג (א) לך דוד ברכי נפשי את ה'...
 ק"ד (א) ברכי נפשי את ה'...

ק"א (א) לך דוד מוזמר...
 ק"ב (א) תפלה לפני כי ירשנו...
 ק"ג (א) לך דוד ברכי נפשי את ה'...
 ק"ד (א) ברכי נפשי את ה'...

ק"א (א) לך דוד מוזמר...
 ק"ב (א) תפלה לפני כי ירשנו...
 ק"ג (א) לך דוד ברכי נפשי את ה'...
 ק"ד (א) ברכי נפשי את ה'...

ק"א (א) לך דוד מוזמר...
 ק"ב (א) תפלה לפני כי ירשנו...
 ק"ג (א) לך דוד ברכי נפשי את ה'...
 ק"ד (א) ברכי נפשי את ה'...

ק"א (א) לך דוד מוזמר...
 ק"ב (א) תפלה לפני כי ירשנו...
 ק"ג (א) לך דוד ברכי נפשי את ה'...
 ק"ד (א) ברכי נפשי את ה'...

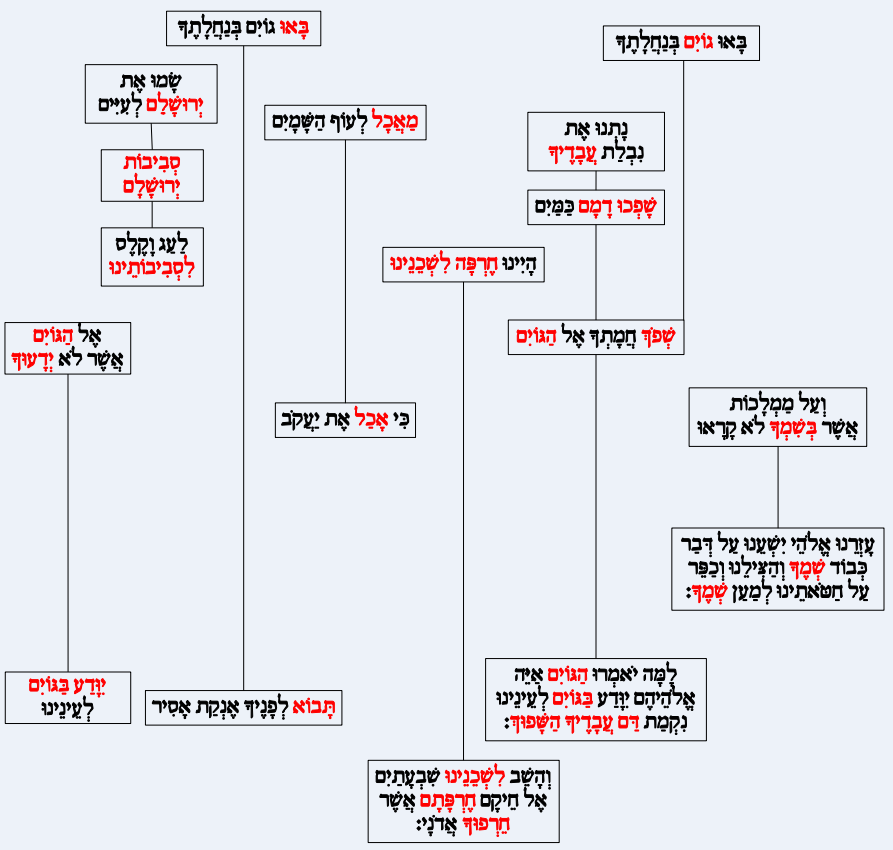
- א תפלה לעני כי יעטף
- ב ה' שמעה תפילתי
- ג אל תסתור פניך ממני
- ד הפה אלי אונך
- ה כי כלו בעשן ימי
- ו הצבה כעשב ויבש ליבי
- ז מקול אנותי
- ח דמיתי לקאת מדוד
- ט שקדתי ואהיה
- י כל היום דופני אויבי
- יא כי אפר כלחם אכלתי
- יב מפני ועמד וקצפך
- יג ימי בצל נטוי
- יד ואמנה ה' לעולם תשב
- טו אתה תקים ותרחס ציון
- טז כי רצו עבדיך את אבניה
- טז וידעו גוים את שם ה'
- יז כי בנה ה' ציון
- יח פנה אל תפלת הערש
- יט תכתב ואת לוד אחרון
- כ כי השקיף ממרום קדשו
- כא לשמע אנקת אסיר
- כב לספר בציון שם ה'
- כג בהקבץ עמים יחדו
- כד ענה בדרך כחו כוח
- כה אמר אלי אל תשלני בנצתי ימי
- כז בדוד הודים שטתיך
- כח ומעשה ידך שמים
- כט ואתה תעמד
- לכלבוש תחליפם ויחלפו
- לא ושטתיך לא יתמו
- לב ודעם לפניך יבזו
- לד ואמנה ה' לעולם
- לה אתה תקים ותרחס ציון
- לו כי רצו עבדיך את אבניה
- לז וידעו גוים את שם ה'
- לח כי בנה ה' ציון
- לח פנה אל תפלת הערש
- לט תכתב ואת לוד אחרון
- מ כי השקיף ממרום קדשו
- מא לשמע אנקת אסיר
- מב לספר בציון שם ה'
- מג בהקבץ עמים יחדו
- מד ענה בדרך כחו כוח
- מה אמר אלי אל תשלני בנצתי ימי
- מז בדוד הודים שטתיך
- מח ומעשה ידך שמים
- מט ואתה תעמד
- נ כלבוש תחליפם ויחלפו
- נא ושטתיך לא יתמו
- נב ודעם לפניך יבזו

מזמור ע"ט

א מזמור לְאֶסְףּ
 טמא את היכל קדשך
 ב נתנו את נבלת עבדיך
 בשר חסידיו לחיתו ארץ:
 ג שפכו דמם כמים
 ד היינו חרפה לשכנינו
 ה עד מה ה' תאנף לנצח
 ו שפך חמתך אל הגוים
 ז ועל ממלכות
 ח כי אכל את יעקב
 ח אל תזכר לנו עונת ראשנים
 כי דלונו מאד:
 ט עזרנו אלהי ישענו
 והצילנו וכפר על חטאתינו
 י למה יאמרו הגוים
 ידע בגיים בגוים לעינינו
 יא תבוא לפניך אנקת אסיר
 יב והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם אשר חרפוך ארצי:
 יג ואנחנו עמך
 נודה לך לעולם

קינה על החורבן
 בקשה להצלה ולעונש לאויבים
 בקשה לכפרה
 ישועת ישראל לעיני הגוים
 סיפור תהילת ה'

חלוקת המזמור ושירשורים פנימיים

סמיכות המזמור בספר תהלים

ע"ח, ע"ט, ע"ז, א.ב.ג.ד: באו גוים בנחלתך... נבלת עבדיך... כי אכל את יעקב... דם עבדיך השפוך... ואנחנו עמך וצאן מרעייתך
 ע"ח, כה-כט: לחם אבירים אכל איש... ישע קדים בשמים... ומטר עליהם כעפר שאר וכחול ימים עוף כנף... ויאכלו וישבעו מאד ותארתם יבא להם:
 ע"ח, ע"ג-יד: בקע ים ויעבירם ויגב מים כמו נד: וינחם בענן יומם וכל הלילה באור אש:
 ע"ח, לב.לח: בכל זאת חטאו עוד... והוא רחום וכפר עון ולא יחסית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו:
 ע"ח, ג-ד.ו: ואבותינו ספרו לנו: לא נכחד מבניהם לדור אחרון מספרים תהלות ה' ועזונו... למען ידע דור אחרון בנים ילדו יקמו ויספרו לבניהם לך לעולם ידור ודר נספר תהלתך
 ע"ט, ט-י: עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך... למה יאמרו הגוים איפה אלהיהם ידע בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך:

קשרים עם ספרים אחרים

שמות ט"ו, ט: תפל עליהם אימתה ופתח בגדל וזרעך ידמו כאבן עד יעבר עמך ה' עד יעבר עם זו קניית:
 דברים כ"ח, כ: והיתה נבלתך למאכל לכל עוף השמים וילבחתם הארץ ואין מתירי (= ירמיה ז', לג; ט"ו, ד; ל"ד, כ)
 דברים ל"ב, מג: והיתה הרניני גוים עמו כי דם עבדי יקום ונקם ושיב לצריו וכפר אדמתו עמו
 תהלים ע"ט, ט-י: והצילנו וכפר על חטאתינו... למה יאמרו הגוים איפה אלהיהם ידע בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך
 ירמיה י', כה: שפך חמתך על הגוים אשר לא ידעו ועל משפחות אשר בשמך לא קראו כי אכל את יעקב ואת נהוה השמו:
 ירמיה י"א, י: שבו על עונת אבותם הראשנים אשר מאנו לשמוע את דברי ירמיה כ"ו, יח (מיכה ג, יב): מיכה המורשתי היה נבא בימי חזקיהו מלך יהודה ויאמר אל כל עם יהודה לאמר כה אמר ה' צבאות ציון שדה תחרש וירושלים עינים תהיה והר הבית לבמות יער:
 תהלים ע"ט, א: שמו את ירושלים לעינים
 תהלים ע"ט, א: שמו את ירושלים לעינים

סמיכות המזמור בספר תהלים

ע"ט, יא-כב: תבוא לפניך **אֲנֶקֶת אָסִיר** כְּגֹדֶל זְרוּעֶיךָ
הוֹתֵר **בְּנֵי תְמוֹתֶיהָ**: וְאֶנְחֵנוּ עִמָּךְ וְצֹאן מְרֵעִיתֶךָ נוֹדֶה
לָךְ לְעוֹלָם לְדֹר וָדֹר **נִסְפָּר תְּהִלָּתֶךָ**:

ק"ב, כא-כב: לִשְׁמֹעַ **אֲנֶקֶת אָסִיר** לְפִתַּח **בְּנֵי**
תְמוֹתֶיהָ: לִסְפָּר בְּצִיּוֹן שֵׁם ה' וְתִהְלֶתוּ בִירוּשָׁלַם:

קשרים עם ספרים אחרים

יואל ד', כ: ויהודה לעולם תִּשָּׁב
וירושלם לדור ודור:

איכה ה', יט: אֶתְּהָ ה' לְעוֹלָם תִּשָּׁב
כְּסֹאֲךָ לְדֹר וָדֹר:

תהלים ק"ב, יג: ואתה ה' לעולם
תִּשָּׁב וְזִכְרֶךָ לְדֹר וָדֹר:

דברים כ"ו, טו: הִשְׁקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשֶׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל
וְאֶת הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ אֶרֶץ זָבֶת חֶלֶב וּדְבָשׁ:

תהלים ק"ב, כ: כִּי הִשְׁקִיפָה מִמַּרוֹם
קִדְשׁוֹ ה' מִשָּׁמַיִם אֶל אֶרֶץ הַבַּיִט:

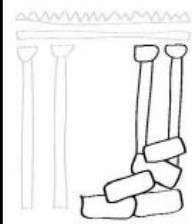
ישעיהו מ"ג, כא: עַם זֶה יִצְרָתִי לִי תִהְלֶתִי יִסְפְּרוּ:

תהלים ק"ב, יט-כג: ... וְעַם נִבְרָא יִהְלֶל יְהוָה... לִסְפָּר בְּצִיּוֹן שֵׁם ה'
וְתִהְלֶתוּ בִירוּשָׁלַם: בְּהַקְבִּץ עַמִּים יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת לְעַבְדָּ אֶת ה':

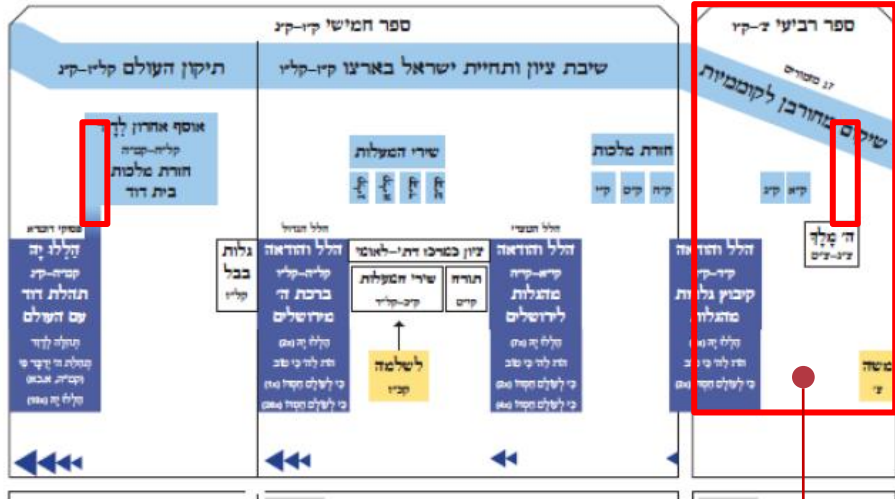
ספר תהלים כספר • תוכן, מבנה ומשמעות

חלק שני (צ-קט) – שיבת ציון, חזרת מלכות דוד וגאולת העולם

חלק ראשון (א-פס) – מלכות בית דוד בימי בית ראשון

סמיכות המזמור בספר תהלים

ק"ב, כא-כב: לְשִׁמְעַ אֲנִיקַת אֲסִיר לְפִתַּח בְּנֵי תְמוֹתָה: לְסִפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם ה' וְתִהְלֶתוּ בִירוּשָׁלַם:

ע"ט, יא-כב: תָּבוֹא לְפָנַי אֲנִיקַת אֲסִיר כְּגֹדֶל זְרוּעֶךָ הוֹתֵר בְּנֵי תְמוֹתָה: וְאִנְחֵנו עִמָּךְ וְצֹאן מִרְעִיתֶךָ נוֹדָה לָךְ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נִסְפֵּר תִּהְלֶתָךְ:

קמ"ה

צ"ב

ע"ט

נ"א

א'–ב'

ספרי המקרא ומיקומו של ספר תהלים

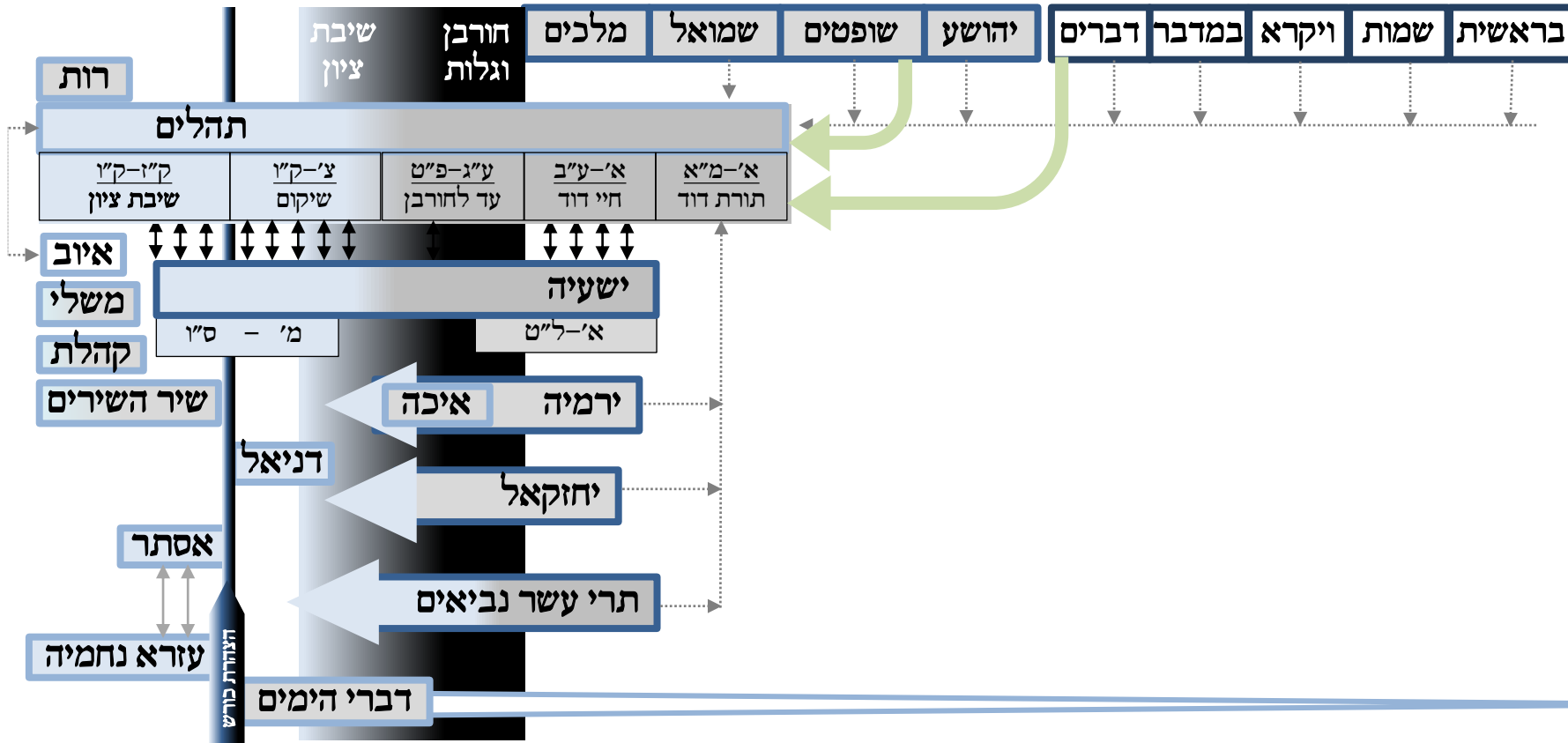
כתובים

נביאים

תורה

בית שני

בית ראשון

ויקרא רבה ט"ז, ד (בדומה ירושלמי חגיגה פ"ב): בן עזאי הָיָה יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וְהָאֵשׁ מְלַהֶטֶת סְבִיבוֹתָיו, אָמְרוּ לֵיהּ: שָׂמָא בְּסֻדְרֵי מְרַכְבָּה אֲתָה עוֹסֵק? אָמַר לְהֵן: לָאוּ, אֶלָּא **מְחַרְזֵי** דְּבְרֵי תוֹרָה לְנַבִּיאִים, וְנַבִּיאִים לְכְתוּבִים, וְדְבְרֵי תוֹרָה **שְׂמַחִין בְּיוֹם נְתִינָתָן בְּסִינֵי** עֶקֶר נְתִינָתָן בְּאֵשׁ נִתְּנוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב: וְהִהָרַ בְּעַר בְּאֵשׁ' (דברים ד', יא)

שלמי תודה

אריה בר טוב, דר' אורן גלבלום "עריכה עם ערכים"
הרב פרופ' יונתן גרוסמן

הרב ג'יי קלמן, טורונטו
סוזן סונא, אלון שבות
דר' אודרי סמואלס, רחובות

הכנת האתר www.tehillim.org.il

גרפיקאיות שולמית מאיר, תמר וידר, תמר גוטמן

דוד המלך

עזרא הסופר

ספרות מומלצת

- Hossfeld FL, Zenger E: Psalmen 51-100 (HThKAT), Herder, Freiburg/Basel/Wien, 2000, 627-643.
- German (English Translation)

מבנה ומשמעות של כל ספר תהלים

- Wilson GH. *The Editing of Hebrew Psalter* SBLDS 76 Chico, 1985
- Zenger, Erich (ed) *The composition of the book of Psalms* 2010
- J. Clinton McCann (ed.) *The Shape and Shaping of the Psalter*, Journal for the Study of the Old Testament, Sheffield Academic Press, 1993, Supplement Series 159
- Ballhorn, Egbert: *Zum Telos des Psalters :der Textzusammenhang des Vierten und Fünften Psalmenbuches (Ps 90-150)*, 2004, 409 pages.

www.tehillim.org.il

